

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Wstęp

Author: Danuta Gabryś-Barker, Ryszard Kalamarz, Maria Stec

Citation style: Gabryś-Barker Danuta, Kalamarz Ryszard, Stec Maria. (2018). Wstęp. W: D. Gabryś-Baker, R. Kalamarz, M. Stec (red.), "Materiały i media we współczesnej glottodydaktyce : wybrane zagadnienia" (S. 7-10). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Wstęp

Niniejsza monografia, pt.: *Materiały i media we współczesnej glottodydaktyce. Wybrane zagadnienia*, to prezentacja zarówno teoretycznych, jak i praktycznych zagadnień dotyczących stosowania materiałów tradycyjnych (klasycznych) i mediów (neomediów) w glottodydaktyce. Jest to zbiór artykułów poruszających różnorodne kwestie związane z: wyborem, selekcją, stosowaniem i oceną materiałów edukacyjnych, zarówno drukowanych, jak i tych elektronicznych. Jako że tom ten poświęcony jest zagadnieniom odnoszącym się do tradycyjnych materiałów dydaktycznych (tekst, podręcznik), a także i tym nowszym oraz najnowszym (technologie i media) w nauczaniu języków obcych, siłą rzeczy jest on zbiorem tekstów bardzo różnorodnych pod względem treści. Różna jest też ich forma, ponieważ ich autorami są zarówno naukowcy, jak i lektorzy języków obcych na wyższych uczelniach. Ci pierwsi są autorami rozważań teoretycznych, przeglądowych, natomiast wspomnieni lektorzy są autorami tekstów empirycznych, powstałych na bazie własnych doświadczeń glottodydaktycznych i wynikających z nich przemyśleń. Czytelnik znajdzie tu również sprawozdania z projektów glottodydaktycznych. Rozważania teoretyczne nad tekstem, czyli podstawowym i najbardziej tradycyjnym materiałem dydaktycznym (i jego właściwym doбором, zgodnym z potrzebami uczącego się), stanowią punkt wyjścia do szerszej dyskusji nad ewolucją materiałów dydaktycznych (i tych adaptowanych do kontekstu nauczania języka obcego), które stanowić mogą dobre źródło dla nauczyciela-glottodydaktyka. Kolejne artykuły odnoszą się zatem do bardziej nowoczesnych form, takich jak media (na przykład film) i nowoczesne technologie oferujące nieskończoną liczbę możliwości w nauczaniu języków obcych, czyniąc je nie tylko bardziej atrakcyjnymi, ale i bardziej efektywnymi. Jako że większość autorów tekstów to lektorzy języków obcych na wyższych uczelniach, gdzie prowadzi się specjalistyczne kształcenie językowe, również teksty poświęcone tej specyfice znalazły się w tym tomie. Odnoszą się one do nauczania na przykład języka

biznesu czy języka inżynierów, a także w kontekście nauczania akademickiego, do kształcenia umiejętności rozwijania własnego warsztatu badawczego w celu prowadzenia bardziej efektywnie procesu nauczania języka obcego we własnym kontekście zawodowym.

Artykuły rozpoczynające tę monografię koncentrują się na problematyce wyboru i selekcji materiałów, których ilość, jakość oraz zastosowanie niejednokrotnie stanowią – dla nauczycieli przede wszystkim początkujących, prowadzących kursy językowe zarówno dla dzieci, nastolatków, jak i osób dorosłych – dylemat. W tekście otwierającym monografię – Haliny Chodkiewicz pt. *Rola czytania w języku obcym i uczenia się z tekstu akademickiego w rozwijaniu wiedzy przedmiotowej* – Autorka podkreśla rolę przemyślanego doboru tekstów w nauczaniu wybranych przedmiotów. Tematykę tę kontynuuje Agnieszka M. Sendur w artykule *Analiza potrzeb jako pierwszy krok w doborze materiałów dydaktycznych*, który przedstawia pierwszy etap, niezbędny w selekcji gotowych zasobów i konstrukcji nowych materiałów czy programów dydaktycznych, jakim jest analiza potrzeb językowych użytkowników. Autorka wykorzystuje wnioski płynące z badań dotyczących nauczania języka angielskiego używanego w komunikacji zawodowej przez polskich policjantów. Temat tekstu i roli, jaką ten tekst odgrywa w systemie edukacji, zobrazowały Elżbieta Pabian oraz Aleksandra Serwotka w artykule *Foreign Language Teacher vs. Language Norm, Usage, and Variation. A Study of Selected Academic Textbooks (Nauczyciel języka obcego wobec normy językowej oraz użycia i odmiany języka. Analiza wybranych podręczników akademickich)*. Autorki odwołują się do przykładów wprowadzania na zajęciach językowych zadań wspomagających przetwarzanie informacji, integracji i ewaluacji. Charakteryzują także strategie umożliwiające efektywne czytanie i uczenie się. Sięgnęły również do nauczania gramatyki na poziomie uniwersyteckim, wykazując zauważalną w dobie globalizacji zbieżność zmian zachodzących w sferze komunikacji językowej i w zakresie ewoluujących potrzeb jej uczestników. Autorki uznają tekst za kluczowy element materiałów językowych. Poruszana problematyka wyboru tekstów i ich oceny ma na celu przedstawienie szeregu rozwiązań uwzględniających aktualne procesy, jakim podlega język.

W kolejnym artykule, pt. *Różnorodność pomocy dydaktycznych a motywacja do nauki języka obcego*, Monika Horyśniak przedstawia dylematy związane z wielością i różnorodnością zasobów edukacyjnych, jakie są obecnie stosowane w nauczaniu języków obcych. Na podstawie badań ankietowych Autorka przedstawia opinie respondentów na temat preferencji, przydatności i częstotliwości korzystania z pomocy dydaktycznych w nauce języka. Maria Stec w artykule pt. *Multimodality of Cultural Content in ELT Materials – A Comparative Study in the Polish Context (Multimodalność treści kulturowych w materiałach do nauczania języka angielskiego: szkic badań porównawczych w polskim kontekście)* opisuje najważniejsze aspekty multimodalne w treściach kulturowych oferowa-

nych w podręcznikach do nauczania języka angielskiego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Opracowanie stanowi porównanie relacji między językiem a obrazem w tworzeniu znaczeń. Temat doboru materiałów – a dokładniej tekstów z literatury czy mediów – został również przedstawiony w artykule Doroty Pudo pt. *Rola literatury i mediów obcojęzycznych w kształtowaniu językowego „Ja” idealnego uczniów*. Autorka podkreśliła w nim rolę materiałów edukacyjnych w procesie tworzenia językowego *Ja* idealnego ucznia i rolę motywacji uczniów. Proces ten może być skutecznie wspierany przez odpowiednie teksty, umożliwiające wyrażanie uczuć i myśli, osobiste zaangażowanie i autentyczną komunikację w klasie podczas nauki języka obcego.

Kolejne artykuły w monografii prezentują problematykę materiałów edukacyjnych w kontekście mediów, współczesnych technologii i narzędzi multimedialnych, jakie można wykorzystywać w procesie nauczania i uczenia się języka obcego. Ewa Półtorak w artykule pt. *Nauczanie języków obcych w dobie nowych technologii: multimedialne narzędzia dydaktyczne a proces pozyskiwania/przekazywania informacji zwrotnych* rozpoczyna tę część monografii, której głównym tematem jest zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie kształcenia językowego. Autorka rozważa użyteczność tych narzędzi w kontekście przekazywania i uzyskiwania informacji zwrotnych (ang. *feedback*) przez poszczególnych uczestników edukacji językowej. Tematyka multimedialna to również zastosowanie filmu w edukacji. Temat ów został omówiony przez Ewelinę Poniedziałek w artykule pt. *Filmy krótkometrażowe w nauczaniu języka hiszpańskiego*. Autorka podkreśla znaczenie komunikacji audiowizualnej w kształceniu językowym, a na przykładzie zajęć z dziećmi ukazuje korzyści płynące z zastosowania filmów w nauczaniu hiszpańskiego, wskazując jednocześnie etapy pracy z filmem oraz rozwój sprawności werbalnych i niewerbalnych. Tekst Agnieszki Kruszyńskiej pt. *Lekcje języka obcego online dla dzieci – analiza problemów, narzędzi oraz materiałów dydaktycznych* poświęcony jest problematyce materiałów edukacyjnych niezbędnych do prowadzenia lekcji online dla dzieci. Autorka analizuje narzędzia, metody oraz sposoby konstrukcji takich materiałów, powołując się na wyniki badań przeprowadzonych wśród nauczycieli języków obcych w kontekście międzynarodowym. Beata Bury w artykule pt. *To Game or Not to Game: The Use of Gamification in Teaching Business English (Wykorzystanie elementów grywalizacji w nauczaniu języka angielskiego biznesowego)*, opisując współczesne technologie obecne w nauczaniu, zaprezentowała grywalizację (ang. *gamification*), czyli kolejne narzędzie stosowane w nauce języków obcych. Autorka, charakteryzując grywalizację, odwołuje się do gier stosowanych w utrwalaniu angielskiego słownictwa biznesowego na zajęciach ze studentami. Swoje rozważania ilustruje wynikami badań ankietowych.

Wykorzystanie materiałów dydaktycznych w edukacji językowej na poziomie uczelni wyższych dominuje w artykułach końcowych monografii. Joanna

Miłosz-Bartczak w artykule pt. „*Academic English for Engineers*” – *podejście zadaniowe w specjalistycznym środowisku kształcenia językowego* przedstawia materiał specjalistyczny skonstruowany na podstawie podejścia zadaniowego w nauczaniu języka obcego studentów politechnik. Autorka opiera się na przykładach i ćwiczeniach z innowacyjnego podręcznika (skryptu) *Academic English for Engineers*. Ostatni artykuł, pt. *Teaching (Academic) Research Skills Using Technology (Nauczanie umiejętności korzystania ze źródeł w pisaniu akademickim za pomocą TIK)*, Agnieszki Gadomskiej wskazuje na dylematy związane z nauczaniem i rozwijaniem umiejętności korzystania z dostępnych źródeł oraz umiejętności pisania w kontekście akademickim. Autorka opisała części składowe tego procesu, uwzględniając selekcję źródeł i materiałów, ich ewaluację, dokumentację oraz wykorzystywanie w pracy własnej. Istotnym efektem tego procesu jest bowiem ukształtowanie świadomego i krytycznego użytkownika źródeł, mediów i technologii, wystrzegającego się plagiatu czy techniki „kopiuj – wklej”.

Artykuły zgromadzone w monografii przedstawiają zagadnienia dotyczące stosowania różnorodnych dostępnych materiałów w procesie uczenia się i nauczania języków obcych we współczesnej edukacji językowej w Polsce. Przedstawione artykuły odnoszą się zarówno do nauczania dzieci, jak i dorosłych, na kursach języków obcych języka ogólnego, jak i tych specjalistycznych. Są to materiały klasyczne, wielokrotnie zweryfikowane w praktyce glottodydaktycznej (podręczniki, opracowania książkowe, obrazy/ikonografiki) oraz te wywodzące się z zaawansowanych technologii, takich jak pomoce multimedialne, filmy czy gry jako podstawa grywalizacji.

Mamy nadzieję, że Czytelnik niniejszej monografii znajdzie w niej interesujący materiał teoretyczny i praktyczny, inspiracje metodyczne, a także wskazówki dotyczące procesu selekcji, korzystania z materiałów i ich ewaluacji oraz mediów, jakie stosowane są we współczesnej glottodydaktyce. Być może zaproponowane rozwiązania znajdą szersze zastosowanie w systemowej edukacji językowej bądź też na kursach językowych w różnych grupach wiekowych, na różnych poziomach zaawansowania czy też rozwoju zawodowego.

Danuta Gabryś-Barker, Ryszard Kalamarz, Maria Stec